كان عمنا العباس بن علي نافذ البصيرة صلب الايمان جاهد مع ابي عبدالله وابلى بلاء حسنا و مضى شهيدا

عموی ما عبّاس، دارای بینشی ژرف و ایمانی راسخ بود؛ همراه با اباعبدالله جهاد کرد و نیک آزمایش داد و به شهادت رسید.

یادداشت

جانباز است و ازدحام دردها

حمزه واقعی، پژوهشگر ارشد مطالعات میان‌رشته‌ای | عباس برومند و بلندبالا، اندیشمند و ولایتمدار، پرصلابت و با شکوه را که سلام و درود خداوند بر او باد، هرجور بنویسند پرچم‌داری به او می‌آید. آن قامت‌بلند دانایی که تا همیشه در چشم تاریخ به احترام و تمام‌قد ایستاده است. هزار زخمش می‌زنند اما نمی‌افتد که خداوند همه شهدا را عمود بر آسمان تقدیر فرموده است تا زمین و زمان از هم نپاشد. جانباز را شرح شهید قرار داده است تا شهادت به همه زبان‌های زنده جهان ترجمه شود و این‌گونه است که تا نام عباس به میان می‌آید، شهادت و جانبازی توأمان معنا می‌یابند و در شکوهی که به هر تکرار، جلالی تازه می‌گیرد ما را به خویش می‌خواند. او پرچمدار است از دیروز تا فردا... و امروز او برای ما و در تعریف قرن چهاردهم، پرچمدار قبیله جانبازان است که در امتحان عشق، در ابتلا به کربلای حسین(ع)، به شهادتِ مدام رسیده‌اند. شهید می‌شوند تا شهادت بماند، چه تا شهادت هست رستگاری هست، فلاح هست، عزت هست و هر چه زیبایی نیز هم. خدا دعای امام روح‌الله(ره) در حشر با شهدایش را مستجاب فرماید که زیبا گفت و افق را به رویمان گشود تا بدانیم «ملتی که شهادت دارد، اسارت ندارد» از این رو است که باوجود تلاش همه شیاطین و هزینه‌های گزاف استکبار، سر مردم غیرتمند ایران به سرفرازی، همسایه خورشید است و دام‌های شیطان و بندهای استکبار نتوانسته باورمندان به شهادت را به زیر کشد، بلکه هر چه می‌کوشند، زیر پای خودشان خالی‌تر می‌شود.

خبرها همه حاکی از این حقیقت است و خبری که در راه است. خبری که جانبازان با همه زخم‌های خود، صداقت آن را گواهی می‌کنند. خبری که خدا کند در همین تقویمِ امسال، به شکوفه بنشیند تا پرشکوه‌ترین ایام تاریخ رقم خورد. خبری که همه ما را صاحب خبیر و بصیر کند به انتظار قریبِ ظهور. برای این هم دعا می‌خوانیم و هم به استجابت نفس‌های به درد برآمده جانبازان و مظلومیت سید جانبازان آیت‌الله العظمی سید علی حسینی خامنه‌ای و آمین شهدا امید بسته‌ایم. باری، عباس را هر جور بنویسند، پرچم‌داری به او می‌آید و جانباز، در وزش نسیم به این پرچم است که تا قیامت سرفرازی می‌کند. حتی وقتی سرش در ازدحام دردها تا مرز انفجار می‌رود.

عید است و نمی‌خواهم از تلخی بگویم، اما ازدحام دردها که بر قلم آمد مرا یاد جانبازان اعصاب و روان انداخت که شرح مرا نه دهانی چنین است و نه قلمی که شرح رشک ملک آن بلند پایگانی که هر روز چند بار شهید می‌شوند، بنگارم؛ پس به همین «الف» بسنده باید کرد.

بشنوند آن‌هایی که باید و کاری بکنند برای این «عاشورا مردان» که شهادت را معنایی روزآمداند؛ کاری بکنند برای جانبازان به احترام حضرت عباس(ع).

موعظه

آیت‌الله حائری شیرازی

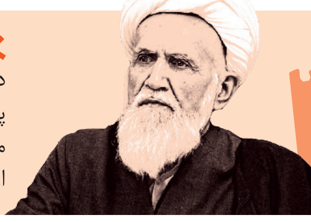

محبت، واعظ درونی انسان را قوی می‌کند

در خانه‌ای که محبت اهل بیت(ع) باشد، دیگر فرزند انحراف پیدا نمی‌کند. وقتی بچه را به اهل بیت(ع) مرتبط کردید، او محفوظ می‌ماند. ما این گروهک‌های ضدانقلاب را دیدیم که اول چیزی که از آن‌ها گرفته بودند، محبت اهل بیت(ع) و گریه بر ایشان بود. شیطان به این‌ها گفته بود: «چرا شما گریه می‌کنید؟ دشمنانتان را به گریه بیندازید!» این‌ها نمی‌دانستند این گریه یعنی اتصال به خدا؛ این گریه یعنی فشار قوی؛ این گریه یعنی عطش روح را برطرف کردن؛ این اشکی که انسان می‌ریزد، دلش را سیراب می‌کند. شما وقتی بر اهل بیت(ع) گریه می‌کنید، آن موجود روحانی که در درون شماست و تشنه محبت است، با اشک سیراب می‌شود. چون گریه از روی سوز و محبت و دوستی اهل بیت(ع) است که صورت می‌گیرد. آیا ندیده‌اید اگر مدتی بر اهل بیت(ع) اشک نریزید احساس سنگینی می‌کنید؟ انسان احساس می‌کند از خودش بدش می‌آید؛ احساس می‌کند سنگین شده؛ احساس می‌کند دل او سخت و سیاه شده است. آن موجود روحانی که درون انسان وجود دارد، آن هم آب می‌خواهد؛ آن هم تشنه می‌شود. در اینجا آب تشنگی او را برطرف نمی‌کند، بلکه محبت تشنگی‌اش را برطرف می‌سازد؛ محبت، او را زنده نگه می‌دارد. نمازی که انسان از سر محبت بخواند، روزه‌ای که از روی محبت بگیرد، کمک کردن به فقیری که از روی محبت باشد، اینکه بیماری را از سر محبت یاری برساند و کارهایی از این قبیل، این‌ها به آن موجود روحانی که درون انسان است انرژی می‌دهد. این کارها بر آن موجود اثر می‌گذارد و او قوت می‌گیرد. وقتی آن موجود درونی قوت گرفت، قوت حرف زدن پیدا می‌کند؛ چشمش نور پیدا می‌کند و می‌تواند ببیند، زبانش قوت پیدا می‌کند و می‌تواند حرف بزند. انسان می‌گوید: «در درون، چه کسی است که با من حرف می‌زند؟» همان کسی که وقتی غیبت می‌کنی، توی دلت می‌گوید: «وای که غیبت شد!» و تو پشیمان می‌شوی. از این جهت کسی که بر اهل بیت(ع) گریه می‌کند، حالت روحانی‌اش قوی می‌شود و او را از درون امر به معروف و نهی از منکر می‌کند، و این یک واعظ و راهنما و همنشین خوبی برای انسان می‌شود.

گزارش

محمدمهدی اسماعیلی

در آیین اختتامیه سی‌وهشتمین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم:

قرآن را در تمامی رشته‌های کاری و هنری سرلوحه قرار دهیم

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر اینکه باید در تمامی رشته‌های کاری و هنری، قرآن را سرلوحه اصلی کار خود قرار دهیم، گفت: انقلاب اسلامی، ایده امت اسلامی را محقق کرد و باید در این مسیر، حرکت نورانی را تداوم بخشید و در این زمینه چاره‌ای جز تمسک به کلام وحی نداریم.

به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، آیین اختتامیه سی‌وهشتمین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم، هفتمین دوره مسابقات دانش آموزان جهان اسلام و پنجمین دوره مسابقات نابینایان جهان اسلام، شب ۱۴ اسفندماه با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین سید مهدی خاموشی رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه و محمدمهدی اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزه هنری برگزار شد و برگزیدگان این دوره از مسابقات معرفی شدند. مراسم با تلاوت هادی موحدامین، حائز رتبه نخست رشته قرائت آغاز شد. در ادامه حجت‌الاسلام سیدمهدی خاموشی، رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه ضمن خیر مقدم به حاضران، گفت: امسال به دو نیمه شعبان منور شد و ما دو شعبان را درک کردیم. ان شاءالله ما و کشورهای اسلامی دانش، بینش و بصیرت را درک کرده و خود را به بینش قرآنی نزدیک نماییم.

وی با بیان اینکه ریاست محترم جمهور قصد حضور در این مراسم را داشتند، گویا برای ایشان عارضه‌ای پیش آمده به همین دلیل در مراسم اختتامیه حضور نیافتند، اظهار کرد: سی‌وهشتمین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم را شبکه‌های متعدد داخلی و خارجی پوشش داده‌اند. رقابت‌ها در شبکه‌های اجتماعی ۴۵ میلیون و در شبکه شاد، ۲۰ میلیون بازدیدکننده داشت.

وی با بیان اینکه برای برگزاری با کیفیت‌تر مسابقات از ظرفیت وزارت خارجه، سازمان فرهنگ و ارتباطات و جامعة المصطفی(ص) العالمیه استفاده شد، افزود: مسابقات ایران تنها مسابقه‌ای است که در این دو سال شرایط کرونایی جهان به این سبک برگزار می‌شود و سایر مسابقات قرآن یا تعطیل و یا تعلیق شده است.

■ **برای تحقق امت اسلامی چاره‌ای جز تمسک به قرآن نداریم**

در ادامه، محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به امکاناتی که در اختیار این نهاد قرار دارد، گفت: هزاران بقعه در کشور در کنار کانون‌های فرهنگی مساجد، مدارس و دانشگاه‌ها و ۲ هزار و ۵۰۰ مؤسسه فرهنگی در کشور که از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجوز فعالیتشان را دریافت کردند، هزاران مدرسه در مقاطع مختلف از کودکستان‌ها گرفته تا دوره‌های پایانی دبیرستان در کشور فعالیت می‌کنند. این‌ها شبکه بزرگی را تشکیل می‌دهند که باید در کنار یکدیگر به ترویج و اشاعه فرهنگ قرآنی بپردازند.

وی اظهار کرد: اگر در حوزه سینمای کشور با حد مطلوب و موردنظر فاصله داریم، باید در جشنواره‌ها به فیلم‌هایی با موضوع ترویج و اشاعه فرهنگ قرآنی پرداخته شود.

اسماعیلی با اشاره به شعار این جشنواره قرآنی با عنوان «یک کتاب، یک امت»، افزود: به معنای واقعی اگر به حبل‌المتین قرآن و عروة‌الوثقی متصل شویم، یک امت بزرگ را خواهیم داشت. انقلاب اسلامی، ایده امت اسلامی را محقق کرد و باید در این مسیر، حرکت نورانی را تداوم بخشید و در این زمینه چاره‌ای جز تمسک به قرآن نداریم. باید در تمامی رشته‌های کاری و هنری، قرآن را سرلوحه اصلی کار خود قرار دهیم.

وی عنوان کرد: قرار بود ریاست جمهوری در مراسم اختتامیه مسابقات بین‌المللی قرآن کریم حاضر شوند اما به دلیل خستگی ناشی از سفر و کارهای روزمره‌ای که تا پاسی از شب انجام می‌دهند، نتوانستند در این مراسم حاضر شوند. سلامشان را به شما حاضران در جمع می‌رسانم.

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام دکتر مصطفی صادقی درباره فضائل حضرت ابوالفضل(ع) در منابع معتبر تاریخی

چشمه دستان عباس(ع)

سامر حسینی

گزیده

نقش اصلی حضرت در واقعه کربلا و روز عاشورا همین پرچم‌داری است؛ این سمت در جنگ‌های صدر اسلام اهمیت داشته و معمولاً افراد شجاع، پرچم را حمل می‌کردند و تا پرچمدار زنده بود مقاومت و امید به پیروزی وجود داشت.

زهرا دلپذیر | حضرت اباالفضل العباس(ع)، اسوه ایثار و فداکاری و بزرگ سرداری است که در مبارزه با طاغوت و همراهی با امام زمان خویش حماسه‌ای ماندگار آفرید. منابع معتبر تاریخی به نقش مهم آن حضرت در پرچم‌داری سپاه امام حسین(ع) در صحرای کربلا و دفاع از حریم ولایت و امامت اعتراف کرده‌اند. عظمت شخصیت و شجاعت بی‌مثال حضرت اباالفضل(ع) گاهی سبب بیان مطالبی غلوآمیز درباره آن حضرت شده که با روایات صحیح تاریخی سازگاری ندارد. به مناسبت چهارم شعبان، سالروز ولادت خجسته حضرت عباس(ع)، درباره فضائل و ویژگی‌های آن حضرت، نقش ایشان در کاروان سالار شهیدان و شناخت تحریفاتی که درباره آن بزرگوار در برخی از کتاب‌ها و مجالس عزاداری نقل شده با حجت‌الاسلام والمسلمین مصطفی صادقی کاشانی، دکترای تاریخ اهل بیت(ع) و دانشیار گروه سیره اهل بیت(ع) پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت‌وگویی انجام داده‌ایم. حجت‌الاسلام دکتر صادقی که پژوهش‌های فراوانی را با موضوع نهضت حسینی و عاشورا انجام داده، پیشتر و در گفت‌وگوهایی انتشار کتاب‌های فراوان در خصوص حضرت اباالفضل(ع) را نشانه عظمت این امامزاده عظیم‌الشأن و سردار علمدار کربلا در نزد شیعیان ذکر کرده بود. به باور این پژوهشگر، هر چند اغلب این کتاب‌ها عمومی و به تعبیری بازاری است اما به هر حال نشان‌دهنده عشق به نهضت حسینی و وفای این شخصیت بزرگ است. برخی از این آثار به کرامات آن حضرت اختصاص دارد که حتی حجم بسیار و مجلدات بسیاری را به چاپ رسانده است. ما در این گفت‌وگو علاوه بر نگاهی به القاب و فضائل حضرت عباس(ع) مبتنی بر منابع معتبر تاریخی، سعی کرده‌ایم نگاه آسیب‌شناسانه به منابع در مورد ایشان را نیز مورد واکاوی قرار دهیم.

■ **در اسناد و کتاب‌های تاریخی معتبر و قابل اعتماد، چه القاب و فضائلی برای حضرت اباالفضل العباس(ع) بیان شده است؟**

حضرت عباس(ع) یکی از فرزندان والامرتبه و نام‌آور امام علی(ع) است. آن حضرت همچون دیگر همنام‌های خود از جمله عموی پدرش، عباس، کنیه ابوالفضل داشت. یکی از القاب معروف ایشان قمر بنی‌هاشم است. از زمان محاصره امام حسین(ع) در کربلا، لقب سقای کربلا هم به آن حضرت داده شد چون به دستور برادرشان امام حسین(ع)، نیروهای دشمن را کنار زده و همراه با گروهی مسلح برای اردوی امام آب تهیه کردند. از نظر شخصیت، وفاداری حضرت عباس(ع) شهره است؛ زیرا تا آخرین لحظه برای دفاع از اسلام و حقانیت اهل بیت(ع) در کنار برادر گرامیشان ماندند و در این راه جان عزیزشان را فدا کردند. در فضیلت حضرت عباس(ع) همین بس که وقتی نیروهای عمر بن سعد در عصر نهم محرم قصد حمله به امام حسین(ع) را داشتند، امام در عبارتی بسیار بلند فرمودند: برادرم! جانم به قربانت، برو ببین دشمن از ما چه می‌خواهد. این عبارت یعنی «بنفسی انت» در منابع معتبر تاریخی و مقتل‌ها آمده است.

■ **چرا در منابع تاریخی، کمتر به سیره حضرت عباس(ع) پرداخته شده؛ به‌ویژه درباره عملکرد آن حضرت در دوران پدر و برادر بزرگوارشان امیرالمؤمنین(ع) و امام حسن(ع) گزارش دقیق و روشنی نداریم؟**

سؤال خوبی است؛ بیشتر منابع تاریخی به تاریخ سیاسی می‌پردازند و حضرت ابوالفضل العباس(ع) نیز بالاتر از پدرش امیرمؤمنان نیست که در دوران ۲۵ سال سکوت او آگاهی‌های چندانی درباره ایشان نداریم. شیعیان نیز چندان به تدوین کتب تاریخی نپرداخته‌اند و اگر مطلبی باشد مثلاً روایتی از معصوم است که درباره جایگاه حضرت ابوالفضل(ع) در بهشت همچون جعفر بن ابی‌طالب سخن می‌گوید که دو دستش را در مبارزه از دست داد و به شهادت رسید. تاریخ اسلام گاهی درباره افراد ظالم یا حاکمان و خلفای فاسد مطالب بسیاری دارد چون در صحنه سیاسی حضور داشته‌اند اما درباره بسیاری از بزرگان شیعه و حتی برخی شخصیت‌های غیرسیاسی اهل سنت و سیره و زندگانی آنان که اتفاقاً برای امروز ما نیاز است، مطلب چندانی نیامده است. البته دلیل اصلی نبود روایات تاریخی معتبر درباره حضرت عباس در دوران امامت حضرت علی(ع) را باید سن کم ایشان دانست. زیرا سن حضرت عباس(ع) در زمان پدرشان به اندازه‌ای نبود که بتوانند در جنگ‌ها شرکت کنند. چون آن حضرت هنگام واقعه کربلا ۳۴ سال داشتند و اگر به عقب برگردیم در زمان امام علی(ع) و در جنگ‌های جمل، صفین و نهروان، ۱۰ تا ۱۲ سال داشتند. از طرفی می‌دانیم در سیره پیامبر(ص) و امیرمؤمنان(ع) شرط شرکت در جنگ‌ها حداقل ۱۵ سال بوده است. از زمان امام مجتبی(ع) هم گزارش قطعی و صریحی درباره حضرت عباس(ع) نداریم و آنچه هست حضورش در تشییع جنازه برادر و حوادث مرتبط با آن است. با این حال گزارش‌هایی که از حضرت عباس(ع) از زمان امام حسین(ع) در دست داریم بسیار اهمیت دارد و جایگاه ایشان را در کنار امام زمانِ خود در کربلا نشان می‌دهد. پس در یاری ایشان از ولایت و امامت در حادثه کربلا ظهور و بروز کرده و شک و تردیدی در آن نیست و بر همه آشکار است که چگونه در صف خاندان پیامبر ایستادند و ایستادگی کردند.

■ **در برخی از منابع آمده حضرت علی(ع) پیش از شهادت، به حضرت عباس(ع) وصیت فرمودند امام حسین(ع) را در صحرای کربلا تنها نگذارند. همچنین آن حضرت را علمدار سپاه امام حسین(ع) در کربلا دانسته‌اند. این مطالب چقدر با حقایق تاریخی همخوانی دارد؟**

این مطلب که امیرالمؤمنین(ع) به حضرت عباس وصیت کرده باشند در کربلا همراه امام حسین(ع) باشند را در کتب کهن و معتبر ندیده‌ام و گمان می‌کنم جزو ادبیات متأخر و معاصر باشد که به دلایل عاطفی و برای پیوند دادن رابطه آن حضرت با برادرش مطرح کرده‌اند. همراهی حضرت ابوالفضل العباس(ع) با برادرش که امام معصوم زمان ایشان بود نیازی به توصیه نداشت و مقام آن حضرت به گونه‌ای بود که تشخیص دهد باوجود داشتن فامیل در صف دشمن و امان دادن به او، باز هم به برادر وفادار بماند و جان خود را در کف نهد، چنان که در شب عاشورا نخستین کسی که اعلام وفاداری کرد ایشان بود.

علمدار و پرچمدار بودن حضرت عباس(ع) درست است. نقش اصلی حضرت در واقعه کربلا و روز عاشورا همین پرچم‌داری است؛ این سِمت در جنگ‌های صدر اسلام اهمیت داشته و معمولاً افراد شجاع، پرچم را حمل می‌کردند و تا پرچمدار زنده بود مقاومت و امید به پیروزی وجود داشت. از این رو مسئولیت حضرت ابوالفضل برای سپاه کوچک کربلا مهم بود. در لحظات آخر هم به همراه امام حسین(ع) به سمت شریعه رفتند تا شاید آبی تهیه کنند ولی موفق نشدند چون دشمن، حضرت عباس(ع) را از برادر جدا کرد و ایشان را به شهادت رساند و امام تنها به خیمه‌گاه بازگشتند.

■ **اتفاقاً در منابر و مجالس عزاداری حضرت سیدالشهدا(ع) بیشتر به سقایی حضرت عباس(ع) برای کاروان امام حسین(ع) و جانبازی و شهادت ایشان در این راه پرداخته می‌شود، چه جنبه‌هایی از وجود آن حضرت برای شیعیان ناشناخته مانده و می‌تواند به عنوان الگو معرفی شود؟**

به نظرم جنبه مهم عملکرد حضرت ابوالفضل(ع) که گاهی در لابه‌لای عزاداری‌ها و پرداختن به شجاعت و سقایی آن حضرت مورد غفلت قرار می‌گیرد، توانایی تشخیص راه خدا و گزینش مسیر درست در دوراهی ماندن یعنی راحت‌طلبی یا رفتن یعنی مبارزه با ظلم و جهل و ماندن در کنار امام حسین(ع) است. امان شمر بن ذی‌الجوشن که نسبتی از طرف مادر با فرزندان ام‌البنین داشت می‌توانست عباس و سه برادرش را از صحنه خطری که در انتظار یاران امام حسین(ع) بود خارج کند؛ اما حضرت عباس(ع) با صراحت اعلام کردند وقتی فرزند رسول‌الله(ص) امنیت ندارد ما هم امان را نمی‌پذیریم. از این حرکت درس‌های اخلاقی بسیاری می‌توان گرفت که یکی از آن‌ها به فکر دیگران بودن و فقط خود را ندیدن است. ما در زندگی اجتماعی چه اندازه به فکر دیگران هستیم؟ چقدر خودخواهی و بی‌توجهی به دیگران در زندگی ما وجود دارد؟ این‌ها برای ما پر از آموزه است.

■ **حضرت عباس(ع) جایگاه بسیار والایی در میان شیعیان دارند ولی گاهی در منابع تاریخی متأخر و محافل عزاداری شهدای کربلا، شاهد برخی تحریفات و مطالب مبالغه‌آمیز در بیان فضائل آن حضرت هستیم. دلیل این مسئله چیست؟**

محبت به هر کسی گاه سبب نقل مطالبی غلوآمیز یا نادرست درباره او می‌شود. عظمت شخصیت حضرت ابوالفضل(ع)، مقام رفیع و ویژگی‌هایی چون شجاعت ایشان سبب شده مطالبی در برخی کتاب‌ها گفته شود که با روایات صحیح تاریخی سازگاری ندارد. مثلاً حضور آن حضرت در جنگ صفین در زمان پدرش و مبارزه با افرادی که نام آنان نیز به اشتباه آمده است و یا خطبه بر بام کعبه که هیچ منبع معتبری آن را تأیید نمی‌کند و در برخی کتب معاصر آمده یا مبالغه در شجاعت و کشتار دشمن که آمارهایی کاملاً نادرست است، یا کوچک دانستن قبر آن حضرت به دلیل قطعه‌قطعه شدن پیکر مطهر ایشان پس از شهادت، تنها بخشی از تحریفات درباره این امامزاده عظیم‌الشأن است که مردود دانستن آن‌ها ذره‌ای از مقام و بزرگی ایشان نمی‌کاهد. باید اخلاق نیکو، رفتار کریمانه، شجاعانه و حق‌طلبانه آن حضرت را مطرح کرد، نه مطالب جذاب و جنجالی که چه بسا قابل الگوگرفتن برای زندگی هم نیست. اگر آگاهی‌های ما درباره یک شخصیت بزرگ همانند بسیاری از امامزادگان و منسوبین به اهل‌بیت(ع) اندک است، باید به همان مطالب اندک پایبند باشیم و از همان‌ها درس زندگی بگیریم. اگر خاندان پیامبر(ص) و ائمه(ع) و فرزندان شایسته آنان و شهدای کربلا را اسوه و الگوی زندگی خود بدانیم نیازی نیست مطالبی نادرست را به هم ببافیم؛ به‌خصوص در حادثه عاشورا که جنبه عاطفی آن زیاد است.

ان للعباس عند الله منزلة يغبطه بها جميع الشهداء يوم القيامة

عبّاس را نزد خداوند منزلتی است که در روز قیامت همه شهیدان بر آن رشک می برند.

دیدگاه

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروپناه مطرح کرد

چالش اساسی در بحران جمعیت، مسئله حکمرانی است

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحسین خسروپناه در گفت‌وگو با اندیشکده حکمرانی دینی درباره موضوع جمعیت به ریشه بحران جمعیت اشاره و تأکید کرد: چالش اساسی در این بحران، مسئله حکمرانی جمعیت است. همچنین فقدان فقه حکمرانی مسئله‌ای است که باید با همت حوزه علمیه برطرف شود. مشروح این گفت‌وگو را به گزارش پایگاه خبری - تحلیلی مفتاح علوم انسانی اسلامی از نظر می‌گذرانید.

حجت الاسلام خسروپناه تصریح کرد: چالش اساسی موضوع جمعیت، نه فرهنگی است و نه اقتصادی، بلکه حکمرانی است. ما در موضوع حکمرانی جمعیت ضعیف هستیم و اینکه رهبر معظم انقلاب در راستای افزایش جمعیت توصیه می‌کنند، تازه آغاز راه است و داستان با این توصیه‌ها تمام نمی‌شود. وی افزود: برای مثال به عقیده کارشناسان انقلابی، با وجود ضعفی که در موضوع حکمرانی غذایی داریم و با وضعیت تغذیه که جهاد کشاورزی دنبال می‌کند ما فقط می‌توانیم ۵۰ تا ۶۰ میلیون جمعیت را تأمین کنیم. اگر وضعیت امنیت غذایی کشور اصلاح نشود و موضوعات مختلف کشاورزی و دام و طیور ساماندهی پیدا نکند، در آینده با بحران مواجه خواهیم شد؛ اما اگر حکمرانی امنیت غذایی شکل بگیرد و اصلاحاتی در سیاست گذاری و تنظیم‌گری و خدمات عمومی صورت پذیرد، این ظرفیت در ایران وجود دارد که حتی تا ۲۰۰ میلیون جمعیت را نیز تأمین کنیم. عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گفت: اینکه چالش جمعیت را به عامل فرهنگی یا اقتصادی منحصر کنیم غلط انداز است؛ زیرا ممکن است عده‌ای بگویند مشکل فرهنگی است و جوان‌ها علاقه‌ای به ازدواج و تعدد فرزند ندارند؛ یا مثلاً عده‌ای بگویند شغل و کار مناسب وجود ندارد؛ اما در اصل ریشه این دو عامل یعنی فرهنگی و اقتصادی، موضوع حکمرانی است؛ یعنی ما حکمرانی جمعیت نداریم. وی اضافه کرد: حکمرانی عبارت است از سیاست گذاری، تنظیم‌گری و خدمات عمومی؛ ما این سه حوزه را نداریم. حتی در مسئله اشتغال که عده‌ای آن را در بحث جمعیت به عنوان عامل مهم مطرح می‌کنند مثلاً اگر فردی مجموعه‌ای تولیدی راه‌اندازی کرد و قصد جذب کارگر را داشت، قانون کار مشخص می‌کند چه میزان حقوق باید به کارگر پرداخت شود و اگر کارفرما مدعی شود با وضع تولید فعلی نمی‌تواند این حقوق را پرداخت کند قانون به او می‌گوید کارگر و کارمند نگیر؛ این یعنی تولیدی را تعطیل کن!

استاد خسروپناه اظهار کرد: این در حالی است که در کشور آلمان اگر کارخانه‌ای نتواند میزان حقوق تعیین شده توسط دولت را پرداخت کند، دولت اجازه شروع کار را می‌دهد و بقیه مبلغ حقوق کارگر را خود پرداخت می‌کند؛ به این دلیل که هم کارفرما تولید کار داشته باشد و هم کارگر منبع درآمد؛ اما نتیجه قانون کار در ایران تعطیل کردن کارخانه و تعطیلی اشتغال و بیکاری بیشتر است. این مثال‌ها نشان‌دهنده نداشتن حکمرانی در کشور ماست؛ بنابراین به نظر بنده بحث جمعیت باید با نگاه حکمرانی حل شود. وی بیان کرد: نکته بعدی این است که ما در حوزه، فقه حکمرانی جمعیت نداریم؛ حوزه علمیه باید پشتیبانی فقهی و حِکمی نظام را تأمین کند. وقتی اسلام این میزان به جمعیت و نیروی انسانی و قوام خانواده تأکید دارد، پس این یک مقوله جدی است و فقها نمی‌توانند به این مسئله توجه نداشته باشند.

خسروپناه افزود: فقیه باید موضوع‌شناسی کند ولو از کارشناسان و متخصصان کمک بگیرد. به نظر بنده موضوع جمعیت برای خیلی از فقها روشن نیست؛ این درحالی است که در آینده نزدیکی با مسئله بحران جمعیت مواجه خواهیم شد که در آن زمان جمعیت پیر و فرسوده و بازنشسته می‌شود. البته ستاد ملی جمعیت راه‌اندازی شده است؛ اما به نظر بنده به مسئله جمعیت نگاه حکمرانی نشده و حوزه با توجه به مسئولیتی که در تبیین و ترویج حکمت و فقاهت دارد باید به این مقوله نیز بپردازد.

برش گفت‌وگو

شاخصه‌هایی برای الگوپذیری

به نظرم جنبه مهم عملکرد حضرت ابوالفضل(ع) که گاهی در لابه‌لای عزاداری‌ها و پرداختن به شجاعت و سقایی آن حضرت مورد غفلت قرار می‌گیرد، توانایی تشخیص راه خدا و گزینش مسیر درست در دوراهی ماندن یعنی راحت‌طلبی یا رفتن یعنی مبارزه با ظلم و جهل و ماندن در کنار امام حسین(ع) است. امان شمر بن ذی‌الجوشن که نسبتی از طرف مادر با فرزندان ام‌البنین داشت می‌توانست عباس و سه برادرش را از صحنه خطری که در انتظار یاران امام حسین(ع) بود خارج کند؛ اما حضرت عباس(ع) با صراحت اعلام کردند وقتی فرزند رسول‌الله(ص) امنیت ندارد ما هم امان را نمی‌پذیریم.

خبر

با هدف پاسخگویی به شبهات عاشورایی

جشنواره «انا من حسین» کلید خورد

نشست خبری جشنواره «انا من حسین» با حضور آیت‌الله اختری رئیس بنیاد بین‌المللی عاشورا و حجت‌الاسلام حسینی عارف دبیر جشنواره در حوزه هنری برگزار شد. به گزارش خبرگزاری فارس، در این مراسم حسینی عارف، دبیر جشنواره در سخنانی با اشاره به برگزاری دومین دوره جشنواره گفت: دوره نخست در سال‌های ۹۳ و ۹۴ با عنوان پیامبر اعظم(ص) برگزار شد. آن زمان به دلیل اهانت به ساحت پیامبر(ص) جشنواره کلید خورد و با استقبال هنرمندان روبه‌رو شد. وی ادامه داد: در دور نخست ۹۰۰ اثر به دست ما رسید که بسیاری از فیلمسازان جوانی که در جشنواره حضور پیدا کردند بعدها به عنوان برگزیدگان جشنواره فیلم فجر معرفی شدند. حسینی عارف درباره اهداف جشنواره گفت: در ادیان مختلف به امام حسین(ع) و عاشورا توجه دارند و شاهد هستیم در راهپیمایی اربعین از همه ادیان، مذاهب و ملیت‌ها حضور پیدا می‌کند، پس لازم است فرهنگ حسینی را به غیرمسلمانان و غیرشیعیان به‌خوبی معرفی کنیم.

■ **معرفی مکتب عاشورا و قیام امام حسین(ع) از اهداف مؤسسه عاشوراست**

در ادامه آیت‌الله اختری رئیس بنیاد بین‌المللی عاشورا در سخنانی با تبریک ایام جشن‌های شعبانیه به‌خصوص میلاد امام حسین(ع) گفت: فراخوان جشنواره «انا من حسین» از امروز اعلام شده و امیدواریم بتوانیم جشنواره را در حد توان به‌خوبی برگزار و زمینه را به وجود آوریم که از استعدادها و هنرمندی‌ها و ذوق و سلیقه‌های مختلف و متعدد در جهان بهره‌مند شویم. وی درخصوص بنیاد بین‌المللی عاشورا گفت: این بنیاد، مؤسسه‌ای بین‌المللی و خصوصی است که با هدف معرفی مکتب امام حسین و عاشورا و منافع و اهداف قیام عاشورا و نقش و تأثیر امام حسین(ع) در جامعه امروزی راه‌اندازی شده است. اختری ادامه داد: معرفی مکتب عاشورا و امام حسین(ع) به غیرمسلمانان از دیگر اهداف ماست و باید تلاش کنیم بزرگان اسلام را به‌خوبی به جهانیان معرفی نماییم. رئیس بنیاد بین‌المللی عاشورا درباره نام‌گذاری این جشنواره گفت: عنوان «انا من حسین» از زبان پیامبر(ص) بارها مطرح شده و در روایات بزرگان شیعه و سنی هم مورد تأیید است. همچنین سیره امام حسین(ع) ابعاد مختلفی دارد که مورد توجه قرار نگرفته و شاهد هستیم برخی از دشمنان اهل بیت(ع) با بیان انتقادات بی‌پایه و شبهه‌افکنی‌ها در حقایق اسلام و عاشورا تردید به وجود می‌آورند، در این شرایط یکی از وظایف ما پاسخ به این شبهات و روشنگری در این زمینه است.

■ **بخش‌ها و شاخه‌های جشنواره «انا من حسین»**

در ادامه حسینی عارف در خصوص بخش‌های جشنواره گفت: این جشنواره در بخش‌های سینمایی، کتاب، شعر، فضای مجازی و ایده‌های خاص برگزار می‌شود که برای هرکدام از این بخش‌ها شاخه‌های مختلفی در نظر گرفته شده و برگزیدگان هر شاخه در پایان معرفی و تجلیل می‌شوند. وی ادامه داد: علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به پایگاه بنیاد عاشورا و یا خبرگزاری ابنا برای کسب اطلاعات بیشتر و یا نام‌نویسی در جشنواره اقدام کنند. در انتهای برنامه از پوستر جشنواره بین‌المللی «انا من حسین» رونمایی شد.

تازه‌های نشر

کتاب «نجوای عارفانه؛ شرح مناجات شعبانیه» به چاپ دوم رسید

چاپ دوم کتاب «نجوای عارفانه؛ شرح مناجات شعبانیه» اثر محمدباقر تحریری به همت مؤسسه بوستان کتاب روانه بازار نشر شد.

به گزارش روابط عمومی مؤسسه بوستان کتاب، «نجوای عارفانه؛ شرح مناجات شعبانیه» اثر محمدباقر تحریری به همت مؤسسه بوستان کتاب در ۵۴۴ صفحه تجدید چاپ شد.

نویسنده در مقدمه اثر آورده است: به برکت اولیای دین و عنایات ویژه مربیان الهی که نصیب حقیر شد، سال‌ها به بحث بعضی از دعاها و مناجات‌های ائمه(ع) مشغول بوده و به اندازه فهم بسیار کوتاه خود، توضیحاتی در این باره داده‌ام. سرانجام تصمیم بر آن شد سلسله بحث‌های تفسیر مناجات شعبانیه، پس از بررسی‌های مکرر در دسترس طالبان معارف الهی قرار گیرد.

مناجات شعبانیه در بین دعاها جاذبه‌ای خاص دارد و عبارت‌ها و ویژگی‌هایش در کمتر دعا و مناجاتی به چشم می‌خورد. مناجات شعبانیه، حالت‌های انسان را به شئون مختلف این عالم بیان می‌کند و قسمت‌های ابتدایی آن بیان کوچکی و شکستگی نفس او در برابر حق تعالی است که با جنبه مخلوقیت او متناسب است، زیرا کمال انسان در اظهار نیستی و نداری خود در برابر حق تعالی با زبان خود است. قسمت دوم این مناجات، به حالات و مقامات کمالیه‌ای اشاره دارد که بنده می‌تواند در ارتباط با حق تعالی بدست آورد و این مرحله با ابراز عجز و لابه او منافاتی ندارد، چون انسان حالت‌های گوناگونی دارد.

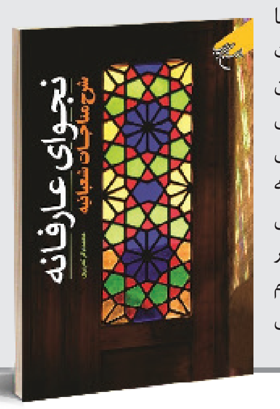

در بخشی از این اثر می‌خوانیم: «نجوا، سخن در گوشی و آهسته است که سرّی به دیگری منتقل می‌شود و شخص نمی‌خواهد دیگران از آن آگاه شوند. در بخشی از مناجات شعبانیه آمده است: «فَناجَيْتَهُ سِرّا وَعَمِلَ لَكَ جَهْرا؛ پس تو با او در باطن نجوا می‌کنی و او آشکارا برای تو عمل می‌کند». «سرّا» که پس از آن آمده، یعنی نجوا بسیار مخفی است؛ یعنی بنده به گونه‌ای می‌شود که در حالات معنوی، دیگر هیچ خبری از خود و دیگر موجودات نمی‌یابد و هر چه می‌بیند، فقط حق تعالی است. روشن است مقصود از قطع شدن گفتار و همنشینی او با مردم، قطع ارتباط خارجی با مردم نیست، بلکه مقصود آن است حقایق توحیدی به‌گونه‌ای برای این شخص کشف می‌شود که در ارتباط با موجودات و گفت‌وگو و ارتباط با مردم، در حقیقت با خدا گفت‌وگو و همنشینی دارد، زیرا حجاب خلقیت از چهره قلب او دریده شده و زوایای باطن او را دگرگون کرده و حق تعالی برای وی در مراتب هستی و با آن‌ها و نیز با خودش جلوه می‌کند.

انسان باید در سیر روحی و مقامات معنوی به‌گونه‌ای شود که رسول خدا(ص) در سرّ تکبیرهای هفت‌گانه نماز در شب معراج فرمود هر تکبیری، پرده و حجابی را برای عبد کنار می‌زند.

عکس روز

نخستین نماز بدون فاصله‌گذاری در مکه و مدینه

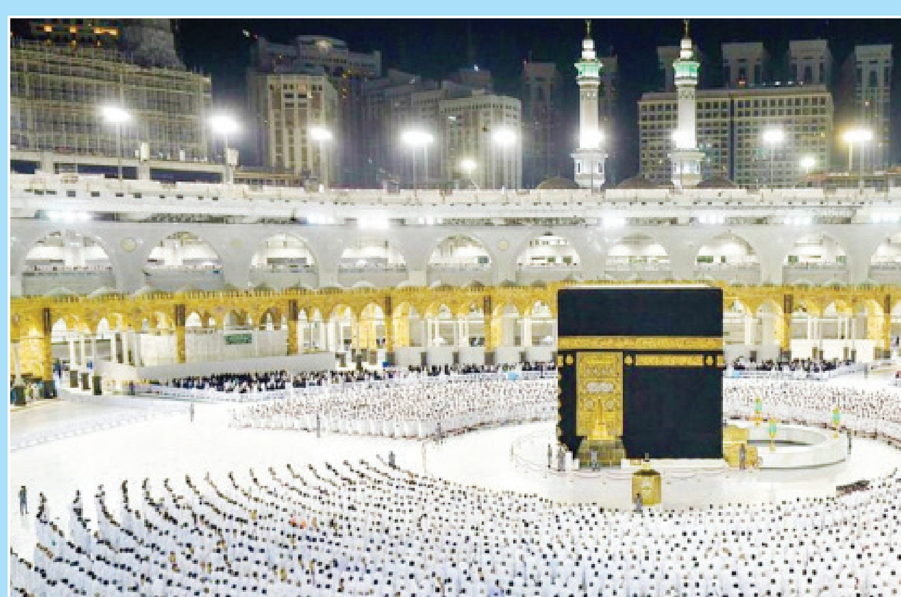

رواق | با گذشت بیش از دو سال از شیوع ویروس کرونا، نخستین نماز بدون فاصله‌گذاری اجتماعی در حرمین شریفین مکه و مدینه برگزار شد. به گزارش خبرگزاری فارس، مسجدالحرام در مکه مکرمه و مسجدالنبی در مدینه منوره صبح روز یکشنبه شاهد برپایی نماز جماعت بدون فاصله‌گذاری اجتماعی بود. به نوشته وبگاه الخلیج آنلاین، دولت عربستان سعودی ضرورت رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی در برگزاری نماز جماعت را در همه مساجد لغو کرده و کاربران تصاویر و ویدئوهای مختلفی از نماز جماعت در مکه و مدینه منتشر کردند. با این حال همه نمازگزاران ملزم به استفاده از ماسک بودند. مدیریت امور حرمین شریفین نیز برای نخستین بار از زمان شیوع کرونا اقدام به پهن کردن فرش در فضای مساجد و صحن حرم کرده است. روز گذشته وزارت کشور عربستان دستور به لغو برخی اقدامات پیشگیرانه متعلق به شیوع ویروس کرونا داد که پایان فاصله‌گذاری اجتماعی در همه اماکن سرپوشیده جزو آن بود. وزارت کشور عربستان سعودی همچنین اعلام کرد دیگر برای ورود به این کشور نیازی به ارائه گواهی تست منفی (PCR) نیست. اما مسافران باید برای پرداخت هزینه‌های درمان در صورت ابتلا به کرونا، بیمه شوند.

تربیت دینی

درسی از مکتب امام حسین(ع) در قبال خانواده

حجت‌الاسلام سیدمهدی واعظ موسوی در گفت‌وگو با خبرگزاری تسنیم به مناسبت ایام میلاد امام حسین(ع) عدالت‌طلبی را یکی از خصیصه‌های مکتب حسینی معرفی کرد و گفت: یکی از درس‌های این مکتب، عدالت‌طلبی به معنای فاصله‌گیری از ظلم و ستم بود. ایشان به‌قدری به این موضوع تقید داشت که حتی ذره‌ای به دشمن خود ستم روا نمی‌داشت بلکه سعی کرد آن‌ها را به مسیر عدالت بیاورد.

خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَ لا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ عَلى أَلاَّ تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوى»؛ نباید دشمنی با گروهی، شما را بر آن دارد که عدالت نورزید. بنابراین یکی از هنرهای ما این است که هیچ‌گاه و در هیچ شرایطی از عدالت فاصله نگیریم تا شائبه ظلم در ما ایجاد نشود.

وی افزود: در این راستا موضوع مهم دیگر این است که امام حسین مظلومی است که خود ظالم نیست. گاهی اوقات ممکن است حقی از ما ضایع شود و در یک جریانی مظلوم واقع شویم و خود را مظلوم قلمداد کنیم، اما در عرصه‌ای دیگر مشغول ظلم به دیگری باشیم. زیاد دیدیم عده‌ای ندای مظلومیت در جهان سر می‌دهند و مرگ بر آمریکا و اسرائیل هم می‌گویند، اما در برخورد با اطرافیان، بسیار ظلم روا می‌دارند.

نه دوستان و نه خانواده از ظلم‌های او گریزی ندارند جز اینکه خون دل بخورند. امام این تضاد را نداشت که دیدنی و نماد یک مظلوم حقیقی شد. همگان امام را برای خود می‌دانند و برای ایشان مرز دینی قائل نیستند. ایشان بر دل‌ها نشست تا حدی که یک مسیحی، یهودی یا بودایی شیفته ایشان شد. این حقیقت را در جریان پیاده‌روی اربعین حسینی مشاهده کردیم.

نویسنده کتاب «خانواده سبز» یکی دیگر از نمادهای عدالت‌طلبی امام حسین(ع) را در قبال خانواده معرفی کرد و گفت: امام در اوج شدائد کربلا ذره‌ای به خانواده ظلم نکرد بلکه بسیار با اخلاق رفتار نمود. همان‌طور که عرض کردم، این خصلت را در قبال دشمنان نیز حفظ کردند. وقتی شمر لعنة‌الله علیه به در خیمه امام حسین(ع) می‌آید و فریاد می‌زند خواهرزاده‌های ما کجا هستند، هیچ کس پاسخ او را نداد. امام فرمود: أجیبوا و إن کانَ فاسقاً؛ یعنی پاسخ او را بدهید هرچند فاسق است. امام شأن را حفظ کرد.

در ضمن، فرمود او فاسق است نه کافر. گاهی ما از سر هیجان ممکن است نسبتی ناروا به دیگری بدهیم یا در مسائل حزبی، حزب مقابل را مرتد بدانیم. ما نمی‌توانیم به کسی که شهادتین را گفته، کافر بگوییم. امام به این اندازه مبانی را حفظ و دقیق صحبت می‌کند. به تعبیر قرآن، قول سدید، محکم و متقن دارد. در اوج تقوا و سجایای اخلاقی است.

گویی تکفیر کردن، فرهنگ سیاسیون و احزاب ما شده است. خداوند می‌فرماید: «وَ لا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقى إِلَيْكُمُ السَّلامَ لَسْتَ مُؤْمِناً»؛ یعنی به کسی که نزد شما اظهار اسلام می‌کند، نگویید مؤمن نیستی. امام حسین(ع) با تمام انقلابی‌ها و آزادی‌خواه‌ها تفاوت دارد. ایشان شعار نمی‌داد بلکه در عمل طوری مدیریت کرد که کوچک‌ترین خدشه‌ای به قیام ایشان وارد نیست.

برش گفت‌وگو

بخشی از تحریفات درباره حضرت عباس(ع)

عظمت شخصیت حضرت ابوالفضل(ع)، مقام رفیع و ویژگی‌هایی چون شجاعت ایشان سبب شده مطالبی در برخی کتاب‌ها گفته شود که با روایات صحیح تاریخی سازگاری ندارد. مثلاً حضور آن حضرت در جنگ صفین در زمان پدرش و مبارزه با افرادی که نام آنان نیز به اشتباه آمده است و یا خطبه بر بام کعبه که هیچ منبع معتبری آن را تأیید نمی‌کند و در برخی کتب معاصر آمده یا مبالغه در شجاعت و کشتار دشمن که آمارهایی کاملاً نادرست است، یا کوچک دانستن قبر آن حضرت به دلیل قطعه‌قطعه شدن پیکر مطهر ایشان پس از شهادت، تنها بخشی از تحریفات درباره این امامزاده عظیم‌الشأن است که مردود دانستن آن‌ها ذره‌ای از مقام و بزرگی ایشان نمی‌کاهد.